

**List okólny Kongregacji Kultu Bożego
o przygotowaniu i obchodzeniu Świąt Paschalnych
"Paschalis sollemnitatis"*
(16 stycznia 1988)**

I. OKRES WIELKIEGO POSTU

6. Doroczny obchód Wielkiego Postu jest czasem stosownym, w którym wstępujemy na świętą górę Paschy.

"Czas wielkopostny mający podwójny charakter (chrzcielny i pokutny) przygotowuje katechumenów i wiernych do obchodzenia Paschalnego Misterium. Katechumeni przez wybranie (electio) oraz przez skrutynia i katechezę, są doprowadzani do sakramentów chrześcijańskiego wtajemniczenia; wierni zaś gorliwiej słuchając Słowa Bożego i trwając na modlitwie, przez pokutę przygotowują się do odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych" **6.**

A. Sprawy odnoszące się do chrześcijańskiego wtajemniczenia

7. Całe chrześcijańskie wtajemniczenie ma charakter paschalny, jest bowiem pierwszym sakramentalnym uczestnictwem w Śmierci i Zmartwychwstaniu Chrystusa. Dlatego Wielki Post powinien osiągnąć pełną moc jako czas oczyszczenia i oświecenia, zwłaszcza przez skrutynia i przekazania (traditiones). Sama zaś Wigilia Paschalna niech będzie traktowana jako czas bardzo stosowny do sprawowania sakramentów wtajemniczenia **7.**

8. Wspólnoty, w których nie ma katechumenów, niech pamiętają o modlitwie za tych, którzy gdzie indziej będą przyjmować sakramenty chrześcijańskiego wtajemniczenia w najbliższą Wigilię Paschalną. Niech duszpasterze wyjaśniają wiernym, jak wielkie znaczenie dla rozwoju ich duchowego życia ma wyznawanie wiary otrzymanej na chrzcie, do odnowienia której zostaną zaproszeni w tę Wigilię, "po ukończeniu czterdziestodniowego postu" **8.**

9. W Wielkim Poście winna być przekazywana katecheza dorosłym, którzy, ochrzczeni w dzieciństwie, nie otrzymali jej i nie zostali potem dopuszczeni do bierzmowania i Eucharystii. Trzeba również sprawować w tym czasie nabożeństwa pokutne, które by ich przygotowały do sakramentu pojednania **9.**

10. Okres Wielkiego Postu jest również odpowiedni dla sprawowania obrzędów pokutnych na wzór skrutyniów z udziałem nie ochrzczonych jeszcze dzieci w wieku katechetycznym i dzieci już ochrzczonych przed dopuszczeniem ich pierwszy raz do sakramentu pokuty **10.** Niech biskupowi leży na sercu pogłębienie formacji katechumenów, tak dorosłych, jak i dzieci. Niech w miarę możliwości przewodniczy obrzędom, z gorliwym udziałem miejscowej wspólnoty **11.**

B. Obrzędy sprawowane w Okresie wielkopostnym

11. Niedziele Wielkiego Postu mają pierwszeństwo przed wszystkimi świątami Pańskimi i przed wszystkimi uroczystościami **12.** Dni powszednie Wielkiego Postu mają pierwszeństwo przed wspomnieniami obowiązkowymi **13.**

12. Katecheza o Misterium Paschalnym i o sakramentach winna być przekazywana w niedzielnych homiliach, na podstawie starannego wyjaśnienia tekstów lekcjonarza, zwłaszcza fragmentów Ewangelii, które zawierają prawdę o różnych aspektach chrztu i innych sakramentów oraz o Bożym miłosierdziu.

13. Duszpasterze niech częściej i szerzej wykładają słowo Boże w homiliach wygłaszanych w dni powszednie, w czasie celebracji biblijnych i pokutnych **14,** w specjalnych kazaniach, z racji odwiedzania rodzin i udzielania im błogosławieństwa. Wierni niech często uczestniczą we Mszy świętej w dni powszednie; jeśli zaś nie mogą tego czynić, niech będą zapraszani do czytania tekstów mszalnych w rodzinie lub prywatnie.

14. "Okres Wielkiego Postu zachowuje swój charakter pokutny" **15.** "W katechezie należy wpajać wiernym prawdę o społecznych następstwach grzechu oraz o właściwej naturze pokuty, która odrzuca grzech jako zniewagę Boga" **16.**

Cnota i praktyka pokuty □ to konieczne formy paschalnego przygotowania: z nawrócenia serca winna wypływać zewnętrzna praktyka pokuty tak u poszczególnego chrześcijanina, jak i w całej wspólnotie. Chociaż winna ona być dostosowana do współczesnych warunków, niech nie będzie pozbawiona ducha ewangelicznej pokuty i niech zmierza ku dobru braci. Nie należy pomijać udziału Kościoła w czynach pokutnych; niech będzie zanoszona modlitwa za grzeszników przez częstsze włączanie jej do modlitwy powszechnej **17**.

15. Należy zachęcać wiernych do gorliwego i owocnego udziału w liturgii wielkopostnej i w nabożeństwach pokutnych. Trzeba ich wzywać, aby zwłaszcza w tym Okresie, zgodnie z prawem i tradycją Kościoła, przystępowali do sakramentu pokuty, by mogli z oczyszczoną duszą uczestniczyć w misteriach paschalnych. Wypada, aby sakrament pokuty w Okresie Wielkiego Postu był sprawowany zgodnie z obrzędem pojednania wielu penitentów z indywidualną spowiedzią i rozgrzeszeniem, jak to jest opisane w Rytuale Rzymskim **18**. Duszpasterze niech będą bardziej ochotni do pełnienia posługi pojednania i niech ułatwiają dostęp do tego sakramentu, poświęcając więcej czasu pojednaniu indywidualnemu.

16. Wszystkie praktyki wielkopostne winny zmierzać do jaśniejszego ukazywania się i do rozwoju życia lokalnego Kościoła. Zaleca się bardzo zachowywanie i rozwijanie tradycyjnej formy zgromadzenia Kościoła lokalnego na wzór rzymskich "stacji". Te zgromadzenia wiernych mogą się odbywać, zwłaszcza pod przewodnictwem pasterza diecezji, przy grobach Świętych, w głównych kościołach lub sanktuariach, albo też w częściej odwiedzanych w diecezji miejscach pielgrzymkowych **19**.

17. W Wielkim Poście "zakazane jest przyozdabianie ołtarza kwiatami, zaś gra na instrumencie dozwolona jest tylko w celu podtrzymania śpiewu" **20**; jest to zgodne z pokutnym charakterem tego Okresu.

18. Od początku Wielkiego Postu aż do Wigilii Paschalnej opuszcza się "Alleluja" we wszystkich celebracjach, także w uroczystości i święta **21**.

19. Śpiewy w celebracjach, zwłaszcza w Eucharystii, a także w nabożeństwach, niech będą zgodne z charakterem tego Okresu i jak najbardziej odpowiadają tekstom liturgicznym.

20. Nabożeństwa bardziej odpowiadające Okresowi Wielkiego Postu, jak Droga Krzyżowa, winny być rozwijane i tak przeniknięte duchem liturgii, aby łatwiej usposabiały wewnętrznie wiernych do obchodzenia Paschalnego Misterium Chrystusa.

C. Szczegóły dotyczące niektórych dni Wielkiego Postu

21. W środę przed 1 Niedzielą Wielkiego Postu wierni, przyjmując popiół, wkraczają w czas ustanowiony dla wewnętrznego oczyszczenia. Ten znak pokuty, wyrosły z tradycji biblijnej i aż do naszych czasów zachowany w zwyczaju Kościoła, oznacza sytuację człowieka grzesznego, który wyznając na zewnątrz swoją winę wobec Pana, ujawnia gotowość wewnętrznego oczyszczenia, powodowany nadzieją, że Pan będzie dla niego łaskawy. Tym znakiem rozpoczyna chrześcijanin drogę nawrócenia, której metą będzie sprawowanie sakramentu pojednania w dniach przed Paschą **22**.

Błogosławieństwo i posypanie popiołu odbywa się w czasie Mszy albo poza Mszą. W tym ostatnim przypadku jest poprzedzone Liturgią słowa i kończy się modlitwą wiernych **23**.

22. Środa Popielcowa jest w całym Kościele dniem pokuty, w którym obowiązuje zachowanie wstrzemięźliwości i postu **24**.

23. Pierwsza Niedziela Wielkiego Postu jest początkiem czcigodnego dorocznego obchodu wielkopostnego **25**. We Mszy tej niedzieli winny znaleźć się elementy podkreślające ten moment, np. procesja na wejście ze śpiewem Litanii do Świętych **26**. Podczas Mszy tej niedzieli biskup może sprawować obrzęd wybrania (electio) w kościele katedralnym lub innym kościele, zależnie od potrzeb duszpasterskich **27**.

24. Ewangelie o Samarytance, o niewidomym od urodzenia i o wskrzeszeniu Łazarza, wyznaczone na 3, 4 i 5 Niedzielę Wielkiego Postu, ponieważ mają duże znaczenie dla chrześcijańskiego

wtajemniczenia, mogą być odczytywane także w latach B i C, zwłaszcza tam, gdzie są katechumeni **28**.

25. W 4 Niedzielę Wielkiego Postu, zwaną Laetare, a także w uroczystości i święta dopuszczalna jest gra na instrumentach i zdobienie ołtarza kwiatami. W tę niedzielę można używać szat liturgicznych koloru różowego **29**.

26. Zależnie od uznania Konferencji Biskupów można zachować zwyczaj zakrywania krzyży i obrazów w kościele od 5 Niedzieli Wielkiego Postu. Krzyże pozostają zasłonięte aż do zakończenia liturgii ku czci Męki Pańskiej w Wielki Piątek, obrazy zaś do zakończenia Wigilii paschalnej **30**.

PRZYPISY

6 Por. Ceremoniał Biskupów, nr 249.

7 Por. Rytuał Rzymski. Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych, nr 8; KPK, kan. 856.

8 Mszał Rzymski, Wigilia paschalna, nr 46.

9 Por. Rytuał Rzymski. Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych, rozdz. IV, zwłaszcza nr 303.

10 Por. tamże, nr. 330-333.

11 Por. Ceremoniał Biskupów, nr. 250, 406-407. Por. Rytuał Rzymski. Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych, nr 41.

12 Por. Ogólne normy roku liturgicznego i kalendarza, nr 5; por. tamże, nr 56 f i Notitiae 22(1987), s. 397.

13 Tamże, nr 16 b).

14 Mszał Rzymski, OWMR 66; por. Obrzędy pokuty, nr. 36-37.

15 Paweł VI, konstytucja apostolska Paenitemini II, 1: AAS 58(1966), s. 183.

16 Ceremoniał Biskupów, nr 251.

17 Por. tamże, nr 251; KL 109.

18 Por. Ceremoniał Biskupów, nr 231.

19 Por. tamże, nr 260.

20 Tamże, nr 252.

21 Ogólne normy roku liturgicznego i kalendarza, nr 28.

22 Por. Ceremoniał Biskupów, nr 253.

23 Mszał Rzymski, Środa Popielcowa.

24 Paweł VI, konstytucja apostolska Paenitemini II, 1: AAS 58(1966), s. 183; KPK, kan. 1251.

25 Mszał Rzymski. 1 Niedziela Wielkiego Postu, kolekta i modlitwa nad darami.

26 Por. Ceremoniał Biskupów, nr 261.

27 Por. tamże, nr. 408-410.

28 Mszał Rzymski. Lekcjonarz Mszałny, wyd. II □ 1981. WTP, nr 97.

29 Por. Ceremoniał Biskupów, nr 252.

30 Mszał Rzymski, rubryka w sobotę 4 tygodnia Wielkiego Postu.